

Plymouth, Pa., 16 Vasario.

Su ypatiszku žingeidumu laukiame galo provos galvažudžio szerifo Martino ir gaujos jo deputatų už nekaltą užpūlimą ir suszaudymą straičių kūrėjų bet ramiai užsilaukiančių darbininkų Lattimere. Yra labai žingeidi toji prova dėlto, kad joje stoji vargszai darbininkai priešai kapitalistų, kurių Martinas ir jo deputatai buvo aklaishankiais. Toji prova parodys ir pertikrins svieta, kiek gali tikėtis ant tiesos vargszai ir materializškai žemiaus stovinti darbininkai, jeigu apkaltintojai ir skriaudikai arba galvažudžiai yra kapitalistai. Prova, apie kurią žingeidauja visas amerikonziskas svietas, dėl mūsų ateivių yra labiausiai žingeidines szerifas iszžudė vien tiktaitevius, tarp kurių yra ir mūsų brolių lietuvių. Isz liudijimo liudininkų yra matoma aiszčiai, kad Martinas ir jo deputatai yra pirmojo skyriaus galvažudžiai ir kad tą žudystą parengė kapitalistai o Martinas tiktaishpildė ją. Kad kapitalistų užmanymas buvo iszszaudyti straičius nėra jokios abejonės, pagal liudijimą Charles Brehen; kurį deputatas Bornheiser ragino prisidėti prie deputatų tais žodžiais: „Kiekvienas isz tų prakeiktų straičių turi būti nuszautas“. Ch. Brehen'as atsisakė nū prisidėjimo prie galvažudžių, kur Bornheiser'is su piktumu jam atkiato: „Tu esi prakeiktas niekvertis kad bijaisi, juk gausi szaudyklę ir eisi su mumis straičių szaudyti“. Deputatė Dodson yra taip sakęs: „Mes už nuszovimą straičių turime tiek ir tiek gauti už galvą; asz to nepraleisiu ir szaunei pinigų pasipelnysiu“. Thomas Hall, tarnas „Valley“ vieszbucio Hazletone, girdėjo, kaip deputatė John Turner po tai žudystai vieszbutyje gyrėsi savo pa-

žistamiems: „Mes (galvažudžiai) ejome visi į Lattimer, ir kaip straičiai ant mūsų atėjo, iszgirdau vieną szuvis. Tasai rodėsi pūlė isz straičių pusės. Mes susitaisėme savo eiles ir asz nuszoviau devynis straičius isz kurių penki numirė ant vietos“.

Kaip yra vedama prova isz sziolei, tai matoma, kad galvažudžiai liks iszteisintais; sudžia ir 5 lojariai stovi už kapitalistų ir liudininkus taip painioja su klausymais tokiais, kurie nieko abelno neturi prie provos; paveikslan, klausia vyriszkie ar jisai yra vedęs? su kūmi? ar sugyvena su paczia? Patys kapitalistai atsuntė kerszyjancią gromatą sudžiai varde darbininkų už neteisinę sądyjimą, nū kurios sudžiai nei kiek nenusigandė ir ant tokių kerszyjimų nebojė bet isztiręs tą bandą tokias gromatas raszancią. Ozionai patys kapitalistai tą padarė idant užmesti darbininkams sūkalbį, idant galėtu iszrasti priekabę ir straičius naikinti. Kapitalistų lojarys Lennahan iszvadino skundėjų lojarij Gormauą szaneyčių, nepažystanczių tiesų ir tt. isz ko vos nesusimuszė sudė. Galiausiai kapitalistai šako, kad prova pasibaigs su isztusztėjimu kasos darbininkų. Isz to aiszčiai matoma, kad pati valdzia jau mindžioja tiesas. Toki galvažudžiai turėjo būti skundžiamie paczios valdzios kaipo kriminalistai pirmo skyriaus, o dabar valdzia užstoja už jūis, ir neesant pinigų varyti provai viskas pasibaigs.

Dabar kyla klausymas, ar gaus galvažudžiai savo užpelnytą bausmę? — Abejojame, kad taip nebus, nes už galvažudžius stoji milijonieriai, o pinigais yra galingiausi ir tankiai iszteisina kaltąjį. Nuzustokime kantrybės ir laukiame galo tos provos ir nuszprendimo, kuris parodys Sav. Valstijų teisingumą, arba, kad tei-

singumas yra, bet tiktaishada kada apeina vargszus, o dėl kapitalistų teisingumo, visai nėra arba toksai yra daug malonesniu.

Apgarsinimai.

JUZAS GUDAITIS

buvusis darbininkas J. Paukszcio krome, szium laiku užsilauko krome S. Swingles

No 112 Vine ul. Plymouth, Pa. Lietuviai norintieji ką nusipirkti jį rasit minėtam krome nū 1-mos valandos iki 7-tai vakaro ir viską pigiai nusipirksit.

Isz Lietuvos.

Sintautai, Naumieszcio pav., Sav. gub. 15 Sausio. Kaip kozną metą taip ir szimet, baigiant metus, tapo užraginti valsezionys susirinkti į valseziaus rasztinyczią ant su eigos (skodo), ant kurios, paprastai, pribuna viens isz pavieto virszininkų ir apgarsina susirinkusiems koki bus mokeszciai ant ateinanczio m-to. Ant paminėto susirinkimo ir asz nukakau. Turėdamas bet, ma žinomą, reikalą pas tulą isz pažįstamųjų pasivėlinau ant paczių apgarsinimų ir, atėjęs į rasztinyczią užspėjau ant paczios pradžios pászų po protokolu, kuris buvo suraszytas užbaigus patį susirinkimą tos dienos. Vos spėjau peržengti rasztinyczios slenkstį kaip viens isz senųjų ukininkų, pažįstantis manę, suszuko: „Na eik szia pasirašyt, jau mudu, sztai su X. pasirašėva!“ Gavęs užkvietimą asz drąsiai žengiau už sztaketėlių (mat reikia žinot, kad rasztinyczios rūimas yra pertvertas sztaketėtais: už sztaketėjų gal cziuzinėti tikt „ponai“, o tūjaus pas duris tai praseziokai) ir priėjau prie stalo, ant kurio gulėjo knygos atverstos, ant kurių manę paszaukęs krapsztė gudiszškai samvo pravardę. Žemesnysis rasztininkas bruko ma į ranką plunksną ir rodė kur reik ra-

szytis. Norėdamas bet žinot po kum asz su *tokia garbe* pasiraszysiu, pradėjau akimis skaityti auzszcziau ma parodytos vietos rasztą. Nieko isz to negyau dasiprotejiimo. Atsisuku tada prie rasztininkuczio ir klausiu, kas czion yra paraszta, tasai paaiszokino ma, kad czion suraszta kas buvo apsakyta valsezionims ir ką jie priėmė; tarp kitko paminėjo ma, kad valsezionys nutarę paskirti 20 rublių, isz likusių valseziaus kasoje pinigų, ant kokio ten Varszavoje „dietskii prijut“. Koks tas „prijut“, asz nereikalavau jo aiszkinti, tiktaishadėjau ma padūtą plunksną ir, pasakęs: „asz po tūm nesiraszau“, nuėjau pas „praszczionkus“ ir, pasveikinęs viens isz sav pažįtamų, pradėjau su jūm sznekėtis apie ką tikt iszgirstą. Prie mudviejų prisidėjo ir da keli vyrai ir, ant mano nusidyvijimo, dasizinojau, kad ant to „prijuto“ valsezionys nenorėjo paskirti virszininkų pinigų, iszrodydami, kaip jūs su tūm, apgauna, kaip bereikalingus mokeszciaus paskui uždeda ir kad lietuvių katalikų vaikus nenori priimti į tokius (jau jie mat buvo girdėję nū valsezionų kitų valsezių, kurje pirmiau pasiskubino skirti ant to pinigų). Asz tada garšiai isztariau, kad tai yra didelė begėdystė isz rasztininko pusės, kuris, norėdamas įšgerbti vyriausybei, apgauna valsezionis, ir isztariau, kad po tokių protokolu negalima rasztytis. Rasztininkas, iszgirdęs tai, kaip paszėlęs szoko ant manęs ir persisvėręs per sztaketėlius skaudzei barė manę, kam asz ne į savo reikalą kiszūsi, „juk Tamistą, — girdi, — vis negausi tų pinigų“. Nežinau, ar girdėjo mudviejų susirėmimą virszininko pagelbininkas, kuris prie stalo sėdėdamas ka tai rasztą, ir ar mislijo užtarti už kuri nebuk isz mudviejų.

Bet ant galo ma tas visai ne galvoje. Nenoredamas vienok i smarkesni susiremima isztikti apsinkau ir iszejau laukan. Iszeidamas girdėjau kaip nekurię isz vyrų isztarė: „mes nepavelijam szaltysziam rasztytis po ttm“. Ir ka gi mislijat, ar buvo kas isz to? Nieko! Nors valsezionys ir nepasirasze, protokolas likosi iszsiustas i pavieto rasztinyezia ir uzvirtintas, ir tūs 20 rub. turės dabar kas metas mokėti, nes protokole taip buvo irasztyta. Dabar nekurię isz valsezionių ir pyksta ant rasztininko, o kiti... tieko nesako... tyli ir rodos ko bijo. Nedaug ka gero gal padaryt toki valsezionys. Vaitas gi, kurį jie apsirinko da paikesnis ir apart savo pravardės pa krapsztymo nieko daugiau nenumano, ir klauso ka rasztininkas jam pasako ir kur liepe paraszyt pravardę ir pecezėti prispausti.

O juk rasztininkas, kaip ant jo žiuri, neiszmano rodos, nieko; bet ant apgavystės tikt mat gudrumo tur, ir apgauna tūs, kurie jam kasnį dūnos dūda.

— Aną dieną, eidamas i Sintautus, sutikau pora kacapų. Pūlus labai ma i a i jų drapanos užėjo noras užzuekinti. Isz trumpos kalbos dasizinojau, kad jūdu yra atsusti ezion ant isztrėmimo: vienas ant 27 o kitas ant 35 metų. Jiedvieju gimtine Charkovo gubernijoje. Pradėjus ma klausinēt už kaisziuntė jūdu, pasisakė, kad už tikėjimą. Mat, kaip jūdu sakė, gilumoje Maskolijos raudasi nemažai tokių staeziatikų, kurie nenori tikėti kaip jūs popas mokina ir laikosi evangelijos. Geisdamas arcziau kiek apie tokius dasizinti, pradėjau klausinėti apie tai ir prie kokios sekto jie prisiskyria. Nieko, bet negalėjau dasizinti, nes ir jūdu patis nesizinojo nieko tikro

apie savo tikėjimą ir negalėjo ma paaiszkinti. Viens isz jiedvieju — dailydė (staliorius) o kitas — prastas darbininkas. Jau pramokę biskę ir lietuviszka, bet susikalbėti taip jau da sunku.

Tokių kacapų ir daugiau apie mus valktojasi. Ka maskoliszkas randas mislija pelnyti isz to, sunku suprasti; vienok kad per tokį dzėjimą kacapiszka sėkla Lietuvos dirvos pasisektų sumaskolinti lietuvius — reikia labai abejoti. Ar daug jų yra atsūsta i mus valsezių, negaliu pasakyt, kadangi valstijinėj rasztinyezioj nieko tikro negavau apie tai dazinot.

Per tris karalius paskutinį sykį buvo skaityta bažnyezioje piemeniszka gromatą, atkakusio 28 dieną Grūdžio 1897 m. i Seinus, vyskupo Antano Baranausko. Ta gromatą patsai vyskupas A. Baranauskas prisakė kuningams tris sykius perskaityt. Pirmą sykį szgirdome per naujus metus (Subatoje) paskui Nedėlioje ir ant galo Ketverge — per tris Karalius.

Gromatoje savo vyskupas A. Baranauskas suteikė visiems piemeniszka palaimini ma ir praszo visų gyventi dievobaimingai.

— Nū i d. Sausio (pagal senąjį kalendorių) ant 3 adynų po piet tapo atilarytos monopoliaus degtinės pardavinyezios. Pardavinyezijų tokių labai mažai atifarzta.

Amisius.

Kiekvienas taip suko:
C. SGA ETS CANDY CATHARTIC yra tebebe linzai, los gydy los ezio aryziaus iszradimais tur kardyma, gydo lagad el ir tikrai inkstus kepenis, sila ir czalyja visa sloną, prasalina perszaliną, gyd galvos skaudėjimą, drag ir užsi-tėjimą vidurių.
— Perk dazute C. C. C. szialien. 10, 25, 50 centų. Randasi visose aptiekose ir iszgydyimą gvarantija.

Isz Kitur.

— *Suvienytos Valstijos.*

Kas kartas kyla vis didesnis nesutikimas tarp Suv. Valstijų ir Ispanijos. Suv. Valstijos nusiuntė vieną kariszka laivą

„Maine“ i Havana, už ka Ispanija i New York'a taip gi atsunczia vieną kariszka laivą „Almirante Oquendo“. Dabar netikėtai kubaniszkos Juntos agentai sugavo Ispanijos pasiuntinio isz Washingtono laiszka; kurį jis rasze vienam ispaniszkam redaktorini i Havana, kuriame visai iszniekinio Suv. Valstijų redka kas link Kubos reikalų; tame laiszke Dupuy de Lome perstato prezidentą McKinley kaipo ne diplomata, be jokio takto ir ne politikierų. Ta laiszka matoma sugavo kub. Junta su pagelba Suv. Valstijų pacztorių ir apgarsino taji. Tam pasirodzius Suv. Valst. tūjaus pareikalavo iszsiteisinimo nū Ispanijos už tokį apskelbimą ir atmetė D. de Lome's pasiuntinystę. Suv. Valstijų redas pareikalavęs nū Ispanijos užganėdinimo už taji apskelbimą prezidento, ir jai to nepadarys, tai atsauks savo pasiuntinį isz Ispanijos ir pertrauks visus diplomatiszkus reikalus. Ispanija iki sziolei apart atszaukimo D. de Lome nieko nepadarė Suv. Valstijų užganėdinimui.

Taip dalykams dedantės, tris kubiezių prieteliai senatoriai, rodosi susitarę, reikalauja nū senato ir prezidento, kad jie pareikalautu nū Ispanijos, idant karė ant Kubos taptu pabaigta iki 4-tai Kovo, szijų metų, ir apgarsintu nepriegulmystę. Senatorius Cannon (isz Utah) nurodė, kad Ispanija neįstengs apgaleti kubiezių musziuse, bet tik tai iszmarinimū jų budu. Jisai sako, kad tol nenustos maisztai Kuboje, kol netaps užmokėti \$400,000, kurie yra be jokios naudos iszmesti ant numalszinimo maiszto. O tūs kasztus juk nieks nemokės kaip Kubos gyventojai tiktai. Jisai nevengia nei karės tame dalyke su Ispanija.

Vidurinėje Amerikoje, republikoje Nicaragua, užsidegė

naminė revoliucija, kur valdzios prieszininkai užmuszė Guatemalijoje prezidentą Barrios. Dabar prezidentu tapo jo vietininkas Munuel Estrada Cabrera, bet žmonės ir kariauna reikalauja apszaukti prezidentu gen. Mendizabelį. Isz priezasties užmuszimo prezidento visokios partijos pūlesi ant viena kitos ir kovėsi, kur gen. Marroquin, smarkiausias szalininkas naujojo prezidento Morales, užmusztas tapo o jo szalininkai iszblaszkyti. Naujasis prezidentas, Estrada Cabreras, praminė karės ministru gen. Poledo ir pavedė jam numalszinti maisztą. Kitos ziniuos isz Managua pareinanzios pranesza, buk kariauna maisztininkus visiszka iszblaszkiusi.

— *Vokietija.* Losziant Vokietijai taip smarkiai saviszka rolę su negalincziais apsiginti kiniecziais, kyla paėjus paczioje Vokietijoi. Matyti, kad valdzia yra gana baimėje ir nori tą paėjū nukreipti, bet visai priesingu budu. Kūmi toliaus, tūmi labiaus ir vis datgiaus atsiranda socialistų kariaunoje, valdzios visokį socialiszka apsireiszkimą nori nuslopinti, bet tasai vis plėtojaisi tolyn. Kariszka valdzia paslaptai paliepė vieną vakarą iszkratyti visus kareivius, bene atras pas kurį socialiszka rasztų arba kitų valdzia neprielankių. Dabar vėl karo valdzia iszsiuntė paliepimą policijantams, idant tiejie iszsznipinėje viską dancztu apie kiekvieną kareivį, kokiu jisai buvo prieszai istojimą i kariauną? ar neskaite socialiszka rasztų (Vokietijoi visokius laikraszczius reikia apsisteliūti ant paczto, dėlto valdzia žino, visus tūs, kokios pakraipos laikrasztį kas skaito), ar nevaikszechioj i socialiszkus susirinkimus ir t. t. Szitūmi budu valdzia nusitvėrė už pikeziausio frankio. So-

cialistai gerai žino, kaip jų vargina kariaunoje, jei kurį patėmija; dėlto jie patekę į kariauną pameta tą viską iki atitarnavimui, tūmi išsvengdami kankynių, bet atitarnavę ir pareję namon gali savo idėjas platinti nieko nesibauginami. Valdžia dabar ištyrusi apie socialistus, kurie tos dvasė buvo jau pirm. įstojimo į kariauną, padarys sau priesų dar daugiau, nes užtikusi socialistą kankins tokį ir padarys amžinu savo priesu. Vokietijos parlamente yra 55 pasitintai socialistai, o balsavimo tiesas įgyja tik 25 metų senas vyriskis; tai gi jei tiek yra socialistų balsais išskirtų, tai reikia tikėti, kad vaikai to didelio skaitliaus balsutojų, su mažu išžemimu, visi yra socialistai, ir kada jų susirinks atsakantis skaitlius, tada laikuse straių ir karės jie darys darbą savo naudon.

Vokietijos įsiveržimas Kinuse vis plečiasi tolyn. Kinai užmuszė vieną vokiską kareivį, už kurį vokiečiai nužudė du kiniskų apicieru, ir daugelį kareivių ir vieną kaimą išždegino ir nū Kinų valdžios išsiderėjo kaip atlyginimą už užmuštąjį, koncesiją budavoti gelžkelį iš Kiao Chou į Ichau. Matomai vokiečiai nusius vėl kokį vokiečių tarpanų pykusių kinų, kurie taji užmusz o šie jie turės vėl progą už taji pasisavinti kokį provincijos krasztą. Vokietija eina iš vien su Masklija ir Prancuzija Azijos rytuse, nes nei viena antrai neszoka prieszai, bet ima kožna sau po plotą Kinų vieszpatystės. Anglija neva priesztaravo pirmiaus, ypatingai Masklijai, bet jos tas priesztaravimas nuėjo ant niekų ir ji dabar taikosi taip gi prie kasnio. Ji išsipraszė koncesiją nū Kinų budavoti gelžkelį nū Birmos iki Junnan, kuris bus anglų rankose.

Spandavoi buvo paroda gvardijos, kurios szefu yra did

ningaiksztis Konstantinas iš Maskolijos. Ant tos parodos atvyko jisai ir Vokietijos ciecorius. Ciecorius jį pasveikino vardan Maskolijos kaipo brangų draugą ir draugdarbininką (Azijoi). Pusrycziaujant susirinkime apicierų, ciecorius užgėrė ant Konstantino ištardamas: „Ant ateinančios ginklų brolystės“ ant ko Konstantinas nieko neatsakė.

— *Prancuzija.* Paryžiuje tēsėsi dabar garsi prova Emilo Zola ir Perreuxo, redaktoriaus laikraszčio „Aurore“, kuriūdu skundžia valdžia už apgaršinimą Zola'o gromatos tame laikrasztyje, kur Zola užpūla ant neteisingumo ir kreivos prisiekos kariskų virszininkų ir ministrų, kurie iszrado nekaltu majotą Esterhazy o jo vietoje nubaudė užter-apicierą Dreifusą iszdavime kariskų paslapczių Vokietijai. Toje provoje yra patraukti genarolai ir ex-prezidentas Perier, tie jie vienok atsisakė nū liudijimo ir sudas užgina kalbėti tą, ką Zola apkaltino ir tiktai klausinėja savo szalies liudininkų idant apkaltinti Zolą už apskelbimą virszininkų. Valdžia nenori visai judinti tų klausimų, kurie padarytu didelį truckszmą tarpe žmonių ir gėdą. Žmonės yra pasidalinę į du pulku, vieni eina už Zolą antri gi priesz. Į sudą suėjo pilnos galerijos žmonių pasiklausyti tos provos ir turėjo būti paszaukta kariauna dėl iszlaikymo tvarkos. Pasigūdas Zolai prisakintiems, kad sudas neiszklauso jo liudininkų ir elgiasi net dabar dar neteisingai, sukėlė tokį didelį truckszmą tarp susirinkusių, kad iszėjus isz sudų pūlėsi ant Zolo žmonės szaukdami: „pakarti jį“, kiti gi „lai gyvūja Zola!“ ir susimuszė vieni su kitais. Zola gavo kumszčių ir lazdu ganėtina nū prieszininkų, kurie sudraskė ant jo rubus, kariauna su policija

vos įstengė Zolą atimti isz jų irszusių rankų. Zola'o szalininkai vėl susigavo vieną buvusį ministrą ir szaunei apkulę rengėsi įmesti į upę szaukdami: „Szalin su iszdavėjais“. Policija vos įstengė jį atimti. Isz visos provos matoma, kad Zola turi tiesą, nes atsiranda liudininkų, kurie Dreifusą nekaltu randa, o sudas kiek isz gali tai stabdo tokius klausimus. Isz provos pasekmių matoma, kad kyla didelė nepakanta valdžios už paliūsavimą Esterhazy'o, nes dabar visoi Prancuzijoi prasidėjo Dreifuso agitacija ir daugelis susirinkimų buvo, kur sudarė rezoliucijas prieszingas randui, kad iszdavėją iszteisino. Toliaus laukiama didesnių sumisimų.

Prancuzija pareikalavo nū Kinų atlyginimo už apiplėšimą vienos prancuziskos szei, mynos 1895 mete \$20,000. Lai ko dėl atsakymo davė tikt 8 dienas. Kinai nieko nesiprieszino ir užmokėjo reikalautą sumą, bijodami, kad toji neužimtu kokią provinciją užtai.

— *Italija* nusiziurėjusi ant Vokietijos siunczia du kariskų laivu prie salos Hayti į Port au Principe dėl iszplėšimo \$100,000 už nuskriaustus savo pavaldinius ant tos salos. Dėlto regis visa Hayti ministerija atsisakys nū vietų.

— *Kreta.* Maskolija buvo užmaniusi Kretos gubernatorium Graikijos karaliuną Jurgį, bet kitos vieszpatystės ant to nesutinka, o Maskolija staiti tokiam vieszpatystečių nutarimui prieszinas ir joku budu nedaleis padauginti turiską kariauną ant Kretos ir lygiai nesiaurys laisvės krėtinų.

— *Japonija* norėdama būti dalyva daliniame Kinijos galutinai pareikalavo atmokėjimo kasztų už pralostąjį karę

ir ilgiaus jau laukti negalinti. Kinai gi negalėdami greitai gauti pasiskolinti pinigų, turėjo sutikti ant Japonijos reikalavimo ir jai pavesti ant visados ūstą Wei-Hai-Wei, kurį Japonija laiko nū karės kaipo užstatą skolos. Japonija negaudama nū Kinų pinigų veda tarybas su Suv. Valstijoms apie paskolę nū 100 iki 150,000,000 yenu sudrutinimui savo kariskų pajiegy.

Kinai apreiszė Europos vieszpatystėms, kad jau nereikalauja paskolės, nes Japonija vietoja pinigų pasilaikė užimtąjį ūstą.

— *Aprika.* Transvaaliaus respublikoje buvo nauji skyrimai prezidento ir buvesis prez. P. Kruegeris vėl tapo iszskirtas jai ketvirtu kartu ant ateinančių 5 metų. Jo du prieszininkai gavo balsų, vienas 3718, kitas 1943. Prez. Kruegeris 14,423 balsus.

Dalis darbų

— *Plymouth, Pa.* 9-tą d. Vasario užsidegė gazai kasyklose Dudson Coal Co. 12-tam szafte ir tapo sunkiai apdeginutų 13 darbininkų isz kurių tris jau numirė. Priezastis eksplozijos atsitiko isz to, kad szaujant tapo sugadinti įtaisai, kurie gazus paszalino.

— *Albany, N. Y.* „Buffalo Beet Sugar Co.“ su \$600,000 kapitalo, statys didelį cukriaus pabirką kaime Brant netoli Buffalo.

— *New York.* Siuvėjai Brooklyn'o ir New York'o rengėsi prie straike isz priezasties trijų kartų numazinimo mokescties nū Lapkrizio men. praėjusių metų. Jie nori gauti senąjį mokesctį. Jei sustraikūs, tai dalyvaus straike į 4000 siuvėjų.

— *Locust Point, Md.* Baltųjų straikečių vietoje, savi-

ninkai anglių kasyklų parsigabeno jūdusius darbininkus, kuriems moka didelį mažas algas.

Darbininkų vadai ir organizatoriai Gompers, pranasauja, kad nu 1-mo Gegužio iszkils didžiausias straikas, kokio dar niekad nebuvo. Gompers turi mierija kapitalistus, kurie tikrai isznaudoja darbininkus, priversti visus prie uztvirtinimo 8 adynų dienos darbo. Ar tas jam nusidūs, parodys ateitė. Reikia pripažinti, kad dar tikroji kova su kapitalu neatėjusi yra. Dabar jau darbininkai yra didžiausiam varge, o pradėjus straiką, kuris milijonus praryja ir dar gyvasčių gana iszplėsia, dar į didesnį vargą įpultu, kur privarytu darbininkus prie to: „gyventi ar mirti“.

— *Nagaunee, Mich.* Kasieklos Jackson tapo uždarytos, per ką eteko 100 darbininkų darbo.

— *Burlington, Vt.* Verpinyčiose „Burlington Cotton Manufacturing Co.“ apgarsino visiems darbininkams, kad nu 14-tos dienos Vasario numazins algas ant 10%. Verpinyčiose dirba į 500 darbininkų. Girdima, kad isz priezasties sunkaus laiko darbininkai nesiprieszins tam ir dirbs už numazintą mokestį.

— *Boston, Mass.* 13-tą Vasario buvo seimas darbininkų unijų ir buvo reprezentūtas nu 55 draugysčių, kur nutarė visutinį straiką Naujai Anglijai iszdirbystėse medvilnės. Straikas patrauks nu darbo apie 174,000 darbininkų.

Naujai Anglijai verpėjų straikas tęsėsi tolyn; dabar yra jau 4 savaitės nu pradžios straike ir nematyti jokios atėigos tarp darbininkų ir darbavų, kadan gi nei viena pūte nenori apsileisti. Daugelis

prancužų, kur tapo verpinyčiose uždarytos, iszvaziavo į Kanadą ir paėmė žemę nu rando ant iszdirbimo ir toliaus užsiims uke. Kanados randa iszsiuntė savo agentus tarp straikierių prikalbinti jūs prie užsiemimo žemdarbystė. Ant pradžios žada visame paszelpti naujokus. Viso yra net 17,000 darbininkų be darbo Mass, ir Maine valstijų verpinyčiose. Nusibankrutijimų praėjusią savaitę buvo 335 prieszai 311 praėjusiamete.

Du milijonu ant metu.

Kadangi žmonės per a, pabando ir vėl perka, tai patikrina, kad jie yra užgandinti. Žmonės suvartyse valstijose dabar perka CASARETS CANDY CATHARTIC mažiausia du milijonu lėzų ant metu, be abejonės bug trys milijonai prieš naujus metus. Tai reiskia, kad CASARETS yra labai gera gydyla dėl cystyji mo žmogau kranjo ir sreglavojimo vidurių. Visose aptiekose 10c, 25c ir 50c už dėžutę, nes tai garantuojama.

Isz Amerikos.

Kinietis apskundė kuningą už mergos atkalbėjimą.

Turtle Creek, Pa., kinietis Yon Fos, skalbėjas, vaiksčiojo į krikščioniszką mokyklą dėlto, kad joje buvo už mokintoją grazi balta mergina, į kurią jis isimylėjo o toji į jį. Jūdu mylėjosi ir nutarė laiką, kada apsiyes. Atėjus jūdvim ant szliubo, kuningas pradėjo prikalbėti merginai, kad ji netektu už to kiniečio, geltonodžio, budama tokia grazi, ji gausenti gana jaunikių isz savo veislės, girdi, nereikia sudarkyti veislę su tokiu apsideimiu. Mergina jo paklausė ir atsisakė nu isztekėjimo už kiniečio. Kinietis apskundė kuningą už tai į sudą ir reikalauja atlyginimo už suzeistą szirdį.

Ką yankešai neiszsimslyja.

Ohijos valstijos vienas pasiuntinys užmanė kapitulai iszleisti įstatymą, kuris užgintu apsiesti netinkantiems... žmonėms. Jisai užmanė kiekviename pavietyje paskirt po 3 urėdninkus, kurie iszklausitū norinczius apsiesti isz

szitų dalykų: Ar yra plinkes jaunikis arba merga prie taukaus kvailiojimo isz girtūklystės; ar yra prasikaltes kriminaliszkai, arba turi gal palinkimą prie kriminaliszkų praskaltimų, taip protiszkai, kaip ir fiziszkai; ar neturi ligos, kuri pereitu ant vaikų. Turintis gi vieną isz minėtų dalykų negaus laisnių apsiesti. Tokiu budu anas pasiuntinys mislyja užbėgti pasidauginimui beprocių ir visokio menciaus prasikaltėlių, kurie apsinkina tikrai žmonijai. Jisai tikisi savo užmanymą iszvesti su pagelba daktarų visos valstijos, kuriems isz to butų nemenkas pelnas, nes kiekvienas jaunikis ir mergina turėtu iszimti nu daktaro paliudijimą apie savo kuniszką sveikatą ir tokį parodyti egzaminūjancziui urėdninkui, nu ko prigulės gavimas laisnių. Egzaminatoriui reikės užmokėti \$5,00. Tuszezius užmanymas ano pasiuntinio dėl su mažinimo nedorelių. Tam įvykus tokie pasidins tikrai, nes niekame nebus tokie įstatymai iszpildomi. Norint su mažinti nedorelius, reikia pataisyti sanlygas gyvenimo, isznaikinti degtinę, kuri yra motina visų nelaimių.

2000 baczku degtinės.

Pittsburg'e 9 Vasarij užsidegė krautuvė, kurioje buvo 2000 baczku degtinės, kurioms užsidegus pasidarė baisi eksplozija. Visi aplinkiniai namai nu to užsidegė, o virstancios murinės sienos palaidojo savo griuvėsiuose į 38 žmones. Pasidariusioji iszkada siekia į \$2,000,000.

13 metų moteriszkė.

Troy, N. Y., 13 metų mergaitė Jeanette Dillacher apsiwedė su 35 metų senu Jose Palėto, italijonu. Kuningas jūdu kaip reikiant suriszo, ką iszgirdusi jaunosios moteriszkės motina suaresztavojo savo

žentą ir dukterį, kurią padavė į pasitaisymo namus.

Teisingas galvažudys.

Fort Scott, Kan., iszsilaužęs isz kalinio galvažudys G.W. Finch jau apsiudytas ant pakorimo, nuėjo ant telepono stacijos ir davė žinę szeriffui 100 mylių atstui gyvenancziui, kad jo neįjeszkotu, nes jis pats sugrįž ir padės sutaisyti tais gelezies, kurias iszeidamas sulaužė. Taip iszėjęs isz kalinio nuėjo į Kansas City ir apsigyveno ant kelių dienų prieszai policijos stacijai idant pasigėrėti miesto gyvenimu, paskui nuėjo ant farmų pas savo motiną ir seserį aplankyti. Pabuvęs pas jas 3 dienas, davė jisai pats žinę policijai, meldamas mandagiai iszpildyti jo reikalavimą, tai yra, nugabenti į kalinį isz kurio buvo iszsilaužęs. Viso miestelio veik žmonės susirinko ant gelzkelio stacijos jį pasitikti, bet jisai iszlipo vieną staciją priesz miestelį ir parėjo kitu keliu kalinį, iszsilenklamas norinczių jį sutikti. Užklaustas, delko taip padarė, atsakė, kad tikt tyezioms, nes troszko motiną su sesere aplankyti.

Gudrus prigavikas.

Bridgeport, Conn., nekoksai Jos Curtis pasigarsino laikraszcziūse, esantis grazia mergina norinti su geru vyru apsivesti. Apgarsinimus padūdavo vakarinių valstijų laikraszcziūse, isz kurių jam szauni nauda buvo. Norinczių už jo isztekėti atsirado gana daugel. Jaunikiai „jai“ raszydavo ir „ji“ liepdavo atsiųsti tikrai piningus kelionei o viskas bus gerai. Tokiu budu daugelis jaunikių atsiuntė jam piningus, kad atvaziūtu, bet jis gavęs piningus gyveno sau be darbo isz jaunikių kvailystės, už ką po isztyrimui pateko į kalinį.

Vietoje iszsimaudyti iszvire.

Toledo, Ohio, į bepročių namus tapo atgabentas vienas 45 metų beprotis, labai purvinas. Užvežėtojas paliepė jam nusimaudyti ir pagelbai jam pristatė kitus du bepročius. Tūdu norėdami svečiui pasigerinti, prileido pilną maudyklę karszto vandens, į kurę įlipęs naujasis svečias vos įstengė išszokti laukan; visos mėsos buvo sžaunei apszutę o beprotis tūjaus užbaigė savo kanczias.

Ant viso amžiaus į kalinį.

Chicago's mėsiūninkas Luetgertas, kursai savo paciją į deszras buvo sukimszės ir žmonėms pardavė, dabar antroje provoje „grand jury“ tapo kaltu iszrastas ir nusudytas ant viso amžiaus kalėti. Luetgerto prova kasztavo pavietri per \$30,000. Luetgerto lojarys reikalauja atnaujinimo provos ir sakosi turįs įformacijas, kad Luetgerto pati gyva esanti ir pertikrįs prisaikintūsius apie Luetgerto nekaltybę.

Szaunas piemū.

Greensburg, Pa., sudžia McConnell nusudyjo presbiterijoniszką kuningą ant vieno meto kalėjimo už suzagimą vienos merginos, kuri ėjo pas jį mokintis. Kuningas tūmi neužsiganėdina ir pasidūda į Superior sudą.

Draugystė raginanti apsivesti.

St. Louis, Mo. 1-mą Gegužio 1897 m., susitvėrė draugystė isz 4 sanarių, kurių skaitlius dabar jau pasiekė 58. Už draugus priima tiktai vyrus turinczius 21 iki 35 metų su daktaro paliudyjimu apie sveikatą. Draugų pareiga yra laike dviejų metų apsivesti įstojus į draugystę. Prie tos draugystės gali prigulėti ir mērgos norinczios apsivesti. Draugas norintis sueiti į pažintį su mergina, kuri priguli prie draugystės, turi iszsiimti daleidimą nū pirmsėdžio.

Draugystė laiko vieną seną bobą, kuri turi buti sargu merginos ir pirszliu drauge. Draugystė vedantiems iszima laisnius, nuperka auksinius ziedus, užmoka už szliubą, nusamdo su pōra arklių uždengtą vežimą nuvaziūti ant szliubo, nuperka naujus rubus dėl jaunavedzių — ir lovą su visu paklojimu. Priegtam dar jaunūsius draugai apdovanoja. — Ant vestuvių tampa visi draugai pakviecziami. — Czia nenorėdamas turi apsivesti, kad draugystė už viską rupinasi.

Vienatinė versmė isz ganymo.

Brooklyn'e buvo mormonų konvencija. Praneszimūse buvo vien tiktai iszgyrimas jų sektos, ir nors veik visi jūse persekioja už daugpatystę, ta cziaus jie tiki, kad jų sekta yra vienatine versme iszganymo. Jie tiktai taiso kelią ant ram atėjimui iszganytojaus ir įkunys Dievo karalystę ant zemės. Jie tvirtina, buk Dievas nekalba su popieziais, ir karaliais, bet su visais, kurie į jį tiki! Mormonizmas nori visus tikėjimus, kurie nū tiesos kelio esą nuklydę, vėlei suvienyti ir czystą tikrą bažnyčią pastatyti, kurioje visi apturės iszganymą. — Kas galva tai protas, bet kiekvienas tikėjimas savo pasekėjams visad prižada iszganymą.

Praszė tikt palaikyt kudikį.

New York'e, viena dailei apsirėdžius, kokia 40 metų amžiaus, moteriszkę praszė septynių metų mergiukės, Katie Stephens, gyvenanczios 238 E. 22-ros ulyczios, kuri stovėjo ties namais, kad ji palaikytu jos kudikį kokią minutą laiko, ir davusi jai 25 ct. atitolino. Mergiukė laukė jos per adyną ir pusę, o nesulaukdama paszaukė polycmoną ir jam aprėszkė savo istoriją.

Polycmonas pėmęs kudikį nugabeno į Bellevue ligonbu-

ti, kur pasirodė, jogiai kudikis tik 3-jų sanvaiczių senas ir labai vargingai aprėdytas buvo.

Telegramas!

— Havana, 15 Vasario 11 val. vakare isz nežinomos priezasties dar sulakiojo į szmottus Suv. Valstijų kariszkas laivas „Maine“. Daugelis kareivių užmuszty ir pažeisty. Nū ekspliozijos sudrėbėjo visas miestas ir langai iszbyrėjo.

Tikras daiktas del taves.

Užtikrinimas, kur nieko nepražudyst. Galvos skaudėjimas, ilėznvio, — niežai ir takstancziai kitokių ligų, kaip tai užsilakimas vidurių, szizugi-mas kepenų gali buti iszgydytoms, imant CASCA-RETS CANDY CATHARTIC. Tai vis atnaujina. Parsidūda kožnoi apiekei; jei nepagdyvs, pinigais gražiname. C. C. C. pabandyk dėzute szliudien, nes yra teisingai, 10c., 25c. ir 50c. Pabandy-mas dėl žinios dovanai

Atsiszaukimas

į „Susivienyjimą J. A.“

Philadelphia, Pa. 14 Vasario. Pagal nutarimą XII Seimo Philadelphijoi tapo paskirta \$100,00 isz „Susiv.“ kasos reikalams Lattimer'io skerdynės. Szios dienos „Public Ledger“ (ir kitūse laikraszcz.) yra atsiszaukimas labdaringo komiteto kasieriaus John'o Nemeth'o, kad jau yra iszsi-baigę piningai dėl varymo provos priesz galvazudzius ir atsiszaukia prie geros valios žmonių dėl piningiszkos pagalbos idant galėtu dabaigti provą iki galui.

Asz, kaipo budamas paskirtu ant to reikalo, į komitetą su kun. A. Miluku per seimą, atsiliepiu ir padūdu užmąymą veikiausiai nusiusti tą \$100,00 J. Nemeth'ui dėl dabaigimo provos su galvazudžiais, nes czionai eina reikalas apie „kovą už buvį“, pagerinimą buvio darbininkų, kova už kasnj dūnos kasdienės (nors labai menką), už žmoniszkas tiesas. Dėlto szį klausymą statau ant pirmos vietos. V. Ambrozeviczius.

Monogramija.

Lietuviszki piningai Suv. Valstijose.

Philadelphia, Pa. Vietinė.

je, Suv. Valst. Mintoi (piningų dirbtuvėje) yra rankius, kuriame randasi metaliszki piningai isz visos pasaulės sunkinti, ir isz seniausių gadynių. Yra piningai jau senei isznykusių vieszpatyszczų. Kinieczių (China) piningiszki zenkleliai randasi dar priesz tris tukstanczius metų. Taip gi czion randasi ir lietuviszkos (nors pusiau sumaiszytos su lenkiszkomis) istoriszkos liekanos dar nū pradzios penkiolikto amžiaus.

Pirmas po No 3045 stovi piningas „3 Grasziai“ Sigismundo I-mo, tas piningėlis truputį didesnis už amerikoniszką 5 centį, sidabrinis 1538 m. Isz vienos pusės galva Sigismundo I ir paraszas toks:

„SIG. I. REX. POLODO PRUSTS“. Isz kitos pusės ne galėjau isztirti ar yra koks zenklas tik paraszas yra toks: „III GROSSAI AR. TEIP. CIVE GEDEMIN 1538“.

Antras piningas stovi po No. 3048 taip pat tokio didumo, sidabrinis 3 Grasziai Stepono 1548 metų. Isz vienos pusės galva Stepono į tiesiaja pusę žiuri ir toje pusėje paraszas toks: „STEP. D. G. REX PO¹) M. D. L. Isz kitos pusės: tiesioje pusėje „Žyrgvaikis“ o isz kairės pusės „Erelis“, ir paraszas toks: „III GROSS. AR. G. IRIP. M. D. LIT²) 1548“.

Treczias piningas stovi po No. 3049 ir toks pat dydzio sidabrinis „3 Grasziai“ Sigismundo III 1546 metų. Sigismundo galva, žiuri į tiesę pusę, paraszas toks isz tos pusės: „SIG. III D. G. POLON. M. D. LIT.“. Kitoi pusėi vėl „vytis“ isz tiesios pusės, o erelis isz kairės. — Paraszas toks: III GROSS. AR. G. TRIP. M. D. LIT.“ 1546.

Ketvirtas piningas po No. 3051 Thalar Stanislaus Au-

1) M. D. reiszkia: *Magne Duk* — lietuviszškai—didis kuningaiksztis.

2) Lit. — Lietuvos.

gustus Poniatowski metu 1776. Sidabrinis, ne kiek didesnis už amerikonišką dolerį. Galva S. A. Poniatowskio ir paraszas toks: „STANISLOUS AUGUSTUS. D. G. REX. POL. M. D. LITU.“ Kitoje pusėje dvi palmos sudėtos kryžium, žirgvaikis ir erelis, karūna ant viršaus, o paraszas toks: „GRACE. ET. PRO. FIDE. IEGE“ „E-B“ „X. EX. MARCA. PURA COLOMEN 1776.“ „PIGNUS FIDEI PUBLICA“.

Tiek czionai randasi lietuvių piningų. Gal Europos „Muzėjuse“ randasi kur senesnių tikrų Lietuvos Graszių?

V. Ambrozeviczius.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Lost Creek, Pa. Smoke 2 No. 6 diena Vasario nedėdie, nyje susirinkom į du szimtus lietuvių darbininkų, į mokslinės salę. Džiaugtis turėjo kiekvienas darbininkas, matant tokį būrį savo brolių didžiausme sutikime kalbant tarp savęs; bet ko, mislyjate, mes ten susirinkom, ar ant kokių pasiūlykimų ar bovy. Ne, susirinkome apkalbėti sziadieninį sunkų padėjimą darbininkų, dasizinti priežastį mūsų vargo, ir per ką mes esame taip varginami, ir ant galo, apmislyti koku būdu galime pasipriesinti mūsų skriaudikams ir nusikratyti tą vargą nū savęs. Kad tą viską mums placziaus iszaiszintu, užsikvietėm du kalbėtojus isz Shenandoro p. Joną Birsztoną ir p. R. Kuncmoną; iszrinktas ant pirmsėdžio p. Jonas Pasautzkas trumpais žodžiais paaiszino svarbų reikalą mūsų susirinkimo, praszdamas, kad tvarkoje užsilaikytume, užpraszė p. J. Birsztoną ant kalbos. P. J. Birsztonas savo kalboje nurodė priežastį mūsų vargo, kalbedams. Dirbame mes broliai prie sunkių darbų anglių,

neziurim ant savo sveikatos ir gyvasties, jau ne vienas prazudėm rankas ir kojas, kiek jau smertį panaszė, ir tokį mokesį tikt gaudami, jog žmoniszikai pergýventi negalime, reitai katras ir apmislyjom, kur tai mūsų trūsas dingsta; tai-gi pažinrėkime į rumus kapitalistų, szilkūse, aukse vaicszčioja, brangiausi valgiai; gėgerymai ant stalo, jokio sunkumo ir vargo nezinodami. Užtatai-gi tu darbininke savo kruviną prakaitą lieji, tau rankas ir kojas nukerta, savo gyvasties nustoji, už tai, kad bagocziams turi surengti rojaus linksmybes ant žemės. Rodyju visiems, kad risztumėtes į darbininkiszką socialiszką partiją; kaip turėsim vienybę, galėsim drasziai kovoti prieš mūsų nevidonus ir pareikalauti žmogui prigulinczių tiesų. Paskui, kalbėjo p. R. Kuncmonas, kuris nurodė savo kalboje kodėl tiek darbininkų neturi darbo, užtat, kad visoki nauji įnagai maszinos átima tukstancziams darbininkų darbus, nurodė, kad mažai dirbame už tai, kad trumpame laike užverezia iszdarbiais krautuves ir marketas, neturėdami kur dėti tavorą sustabdo pabirkus, todėl darbininkai paskui vaicszčioja alkani ir nuplyszė, kad perdaug visko pridirbo, nes darbininkas laike dirbimo tikt už darbą gautina, kad ir dirbdamas negali priderancziai gyventi, sustojus dirbti, neturi už ką pirkti nei maisto nei drapanos, todėl stovi krautuvese visoki iszdirbimai o darbininkas turi badu mirti ir nūgas buti. Liepė mislyti darbininkui, „kaip tai gali buti, kad jis viską padaro, visokius iszdirbimus, o negali naudotis isz jų, ir badą dar turi kėsti. Ragino visus priemokslu, skaitymo naudingų rasztų, per ką tiktai įgysime supratimą, pamatysime aiszkiei savo skriaudikus, susivienysim į vieną rysį, su-

trempsime kapitalistus, paversime turtus, žemę, ant visos žmonijos labo; iszdarbiai mūsų neis ant kelių ypatų, bet visi naudosis isz jų. Baigdamas kalbą perskaitė ir iszaiszino knygotę angliszkoji ir lietuviszkoji kalboi, kur talpinasi klausymai ir atsakymai reikalingi prie iszsiėmimo ukėsiszku popierų. Tų knygczių galima gauti „Darbininko“ redakcijoi. Mes visi susisirinkusieji isztariame padėkavonę abiem kalbėtojams, ką teikėsi mums placziaus iszaiszinti darbininkiszką klausymą. Turu da nors porą žodžių isztarti apie gražų užsilaikymą laike kalbų, nesirado nė vieno, kuris būtų kokią periszkadą padaręs, ant visų buvo matyti, kad žodžiai kalbų atrado priėmimą ir klausytojai suprato ju vertę; dėlto galim sakyti, kad jau ir darbininkai nekurie supranta ir žino, kaip reikėtu darbininkui gyventi ant sviato.

Vaikinėlis.

Hazleton, Pa. Pasidrasinu ir asz praneszti keles zines ir isz mūsų apielinkės lietuvių gyvenimo. Mažai sziamė laike randasi mūsų mieste lietuvių dėlei susimazino darbu, per tai musiszkiei priversti yra apleisti szią bedarbės vietą o jieszkoti dėl savęs vietas kur galima iszlaikyti gyvastį. Kurie czion apsigyvenę vis po kiek krutam dėl savo gero. Turime dvi paszalpos draugystes, politikiszką Cliubą, kupa „Susivienijimo“ ir pradžėjusį rudenį susitverė Unija mainierių.

Ant mainierių konvencijos į Pittsburgą, kuri buvo 14 d. szio mėn., tai lietuviai ir ketino siusti savo delegatą. Politiszkas Clubas gyvūja tiktai savo vardu, o kas lytisi draugysczių, tai jos neiszgali daug ką veikti, nes labai mažai turi sąharių. Darbų, kaip minėjau, yra pas mus menkai, o-

ant galo ir tos paczios angliakasyklos dirba tiktai po tris dienas ant sanvaitės.

Trumpulis.

Cleveland, Ohio. Jausdamas ne aprubeziūtą linksmybę szirdyja savo, noriu pasidalinti ją ir su skaitytojais „Vienybės“.

Clevelando lietuviai loszė teatrą „Genavaitė“ 30 d. Szasio -98, 5 valandą po pietų „Metropolitan Theatre“ ant Orange str. 94. Svarbesnes rōles loszė sėkanczios ypatos: Genavaitės M. Griniuvienė, Sigito N. F. Martiszauckas, Gollaus N. Olszinskas, Beniuko W. Grinius. Teatras nusisekė labai gražiai; susirinkusieji buvo užganėdinti; lietuviai Clevelando džiaugiasi isz progos, kurią apturėjo laike apsilankymo p. Griniaus Clevelande, kuris iszmokino loszti ir parodė kelią prakilnesniems lietuviams kaip reikia loszti ir rengti teatrą, idant ir toliaus galėtu pasinaudoti isz mokslo, kurį Grinius budamas Clevelande paliko dėl mūsų.

Mes patys negalime iszdūti teisingos kritikos apie teatrą, dėlto, kad dar ne gana pažinstame teatraliszkus dalykus, bet temyjame ant sveltimtauczių, ypacziai aktorių vietinės trupos, kurie visi atlanke mūsų teatrą, vienintelei tikt isz aktyvumo, nū jų negirdėjome papekimo tikt pagyrimą. Rezisierius vietinės trupos atsiliepė su dideliu pagyrimu, keletoje ypatų patėmyjo aktoriszką talentą. Redaktorius lenkiszko laikraszcziio „Polionija w Americ“ ir atsiszaukė labai pagirtinai. Reikia pridurti ir tas, jog loszikai mokinosi labai trumpai, tikt 8 dienas. Mes lietuviai esame dėkingi J. Griniui isz Chicagos, kuris tikt teatrais užsiiminėja, po jo vadovyste mes galėjome taip greitai ir taip gerai loszti. P. J. Grinius turi mierį apvazinėti visus miestus, kur tiktai didesni pulkeliai lietuvių apsi-

gyvenę, idant pabudinti lietuvius prie darbo per teatrus ir tautiszkas kalbas. P. J. Grinius turėjo praneszimą trijose kalbose: lietuviszkai, lenkisz kai ir vokisz kai, ir suvedę j pažintį mus su svetintaucziais, ypaciai vokiecziais.

P. J. Grinius paliko Clevelando lietuviams didelę atminti, ne tokią kaip kun. Dielninkaitis, kuris supjudęs žmones vienus su kitais iszbėgo o supjudinti ne užkenczia viens kito, ir kiti iki grabui neužmirsz jo tų begediszkų darbų. J. Grinius nors ir apleido Clevelando lietuvius, bet skamba kožno lietuviu ir gero tėvinainio lupose, jo balsas kaipo varpelio. Visi pripildyti linksmybe buvo tą dieną, kada buvo teatras ir nevienam tėvynainiui iszspaudę aszarą džiaugsmo, nes matydamas tokius darbus savo tautiečių, kaipo perstatymą gyvo paveikšlo isz gilios senovės istorijos. Dabartės neiszgirsi, kad katras isz lietuvių susiėję apie teatrą nekalbėtu. Dabartės rengiant pavasario „KEISTUTI“ loszti. *N. Olszinskas.*

Iszkeliavo mokintis lietuviszkai.

Belankant mą vakarinę angliszka mokyklą, parėjo mokintojui isz eilės kalbėti ir apie voverę. Mą atsilankias pirmu kartu mokyklon, užklausė mokintojas, prie kokios asz priguliu tautos. Atsakiau, kad lietuvis isz Did. Lietuvos, po Maskolijos valdzia. Tai gi užėjus kalbai apie voverę mokintojas užklausė kaip toji maskolisz kai vadinasi, toliaus lenkisz kai ir lietuviszkai; asz atsakiau, kad „squirrel“ yra „biełka“, „wewiórka“, ir „voverė“. (Mokintojas moka anglisz kai, prancuzisz kai, vokisz kai, ispanisz kai, holandisz kai ir maskolisz kai.) Tada mokintojas: „Tai lietuvisz kas zodis, arba lietuvisz kai kiecziaus kai

kitaip kaip“. — Paskui j mokintinius visokių tautų taip prabilo: — „Ar jus zinote apie, paskutiniame laike, apart kitų, ezion j Ameriką atvykusius lietuvius? kitur tos tautos lizdo nera kaip tiktai Maskolijoi ir Prūsūsė, bet tas yra stebėtinu tiktu, kad lietuvisz kai nors daugiaus niekur nera su savo szirdzia keliai. Maskolijoi ir Prūsūsė su kitoms kalboms neturi jokios giminystės, ir tas yra zingeidziausia, kad liet. kalba nū neatmenamų laikų gyvūjanti, nieko gentiszko neturi su kaimynisz koms kalboms. Delto noriu kiek apie tai paaiszinti ir parodyti ką kalbų tyrinėtojai apie tai mano. Visos Europos kalbos pacina isz trijų kelmu, slavisz ko, germanisz ko ir romėnisz ko; daugelis kalbų isz tų kelmų pacinanczių yra jau mirę. Tarpe szitų tautų ir kalbų, nėra szaknies, kad liet. kalba turėtu ką panaszau. Ji turi szaknis panaszias su lotynų kalba, bet mokslincziai jos kelmo tikrai nezino ir tiktai tyrinėja — spėja, kad ji isz Azijos parėjus, kaip kitos kalbos jau Europoje pagimdytos, bet lietuvisz ka pagimdziusios nepazistama iki sziolei, nors yra panaszi j lotynisz ka, bet vis nezine kuri butų senesnė, ir taip, vieni spėja, kad lotynisz ka pacina nū lietuvisz kos o kiti vėl, kad lietuvisz ka pacina nū lotynisz kos, bet tiesos vis gi nesuranda.

Tai gi ant visko to tēmydami, o ipatingai — kaip paskutiniūse laikūse pasirodė labai įtekmingų lietu. rasztininkų augsztos, isz minties — ir naudą neszaczius rasztus visūmenei, isz kurių patyrė Amerikos mokslincziai apie lietu. rasztus ir tautą, iszkeliavo isz Columbus universiteto Naujorke, tris profesoriai j Lietuvą tyrinėti o ipatingai mokintisi lietu. kalbos, nes esą, jeigu dabartiniai lietu. rasztininkai

yra taip skaiszios isz minties — galima tikėtis, jogiai pasisekš isztirti ir isz seniausių laikų — ir gal yra kur nebuk gana svarbios įtalpos rasztų naudingų, kurie gali suteikti didelę naudą ir garbę lietu. tautai. Delto, kaip jau sakiau, kad paskutiniame laike liet. rasztininkai atkreipė akis mokslinczių ant lietu. kalbos, ir antra, kad kiek buvo ir yra dabar kalbų, tai visos pacina nū vieno kelmo „sanskrytų“ kalbos ir lietu. kalba po ja yra pirmutine, nes turi daugiaus suszaknėjusių zodzių kaip kitos visos dygusios isz „sanskrytų“ kalbos. Tai yra seniausia ir gyva kalba, nors nestipri taip kaip kitos, bet laikas ją sustiprįs ir isztirs jos pradzia“.

Tai gi mieli tautiecziai, matome, kaip kitos tautos mokslol vyrai garbina mūsų kalbą, isz ko mes džiaugtis turime ir dėkavoti mūsų garbės vertiems rasztininkams, kad jie savo rasztais atkreipė kitų atyda per nenuilstantį darbą ir pamylejimą lietuvisztės.

Iszkeliavusieje prof. yra szie: M. H. Mooris nukeliavo j D. Lietuvą, j Sziaulius ir apielinę, J. K. Elmer j Prūsų Lietuvą—Ragainę ir apielinę, P. R. Lincoln j D. Lietuvą ir Prūsų, kur pasirodys jam geriaus. Iszkeliavo jie Rugsėjo mėn. 1896 m.

Jonas M. isz Mikytų.

Atsakymai isz Washingtono.

Ekzekutyvos Butas,

Washington, D. C.

Vasario 10 d. 1898 m.

„Gūdotinas Pone!

Prezidentas įsakė man praneszti, kad gavęs yra Tamistos gromatą neseniai rasztą kas link Immigracijos Billiaus, dabar svarstomo per Kongressą, ir pasakyti, kad tapo užtēmyta tai, ką Tamista rasztai tame dalykė. Jeigu miņetasai Billius pareitu priesz

ji del officialisz kos veikmės, tai bus su atyda isz ziurėta.

Su gūdone

John Addison Porter

Prezidento rasztininkas“

J. Szliupui, M. D.

Pirmsėdziui etc.

421 Penn Ave

Scranton, Pa.

„Butas Kongresso, U. S.

Washington, D. C.

Vasario 9, 1898

Jonui Szliupui, M. D.

Scranton, Pa.

Daktare:

Asz esmi apturėjęs Tamistos maloningą rasztinį 7-tą d. szito mėnesio, kur telpa rezolucijos protesto priesz perleidimą Lodge'o Immigracijos Billiaus, ir pasivelyju atsakytį, kad jisai bus įneszdintas Butan Kongresso rytoj ir taps pėrdūtas ant rankų Komiteto Immigracijos.

Su gūdone

Wm. Connell.“

Mitologisz kos smulkmenos.

A. Apie ugnį.

1. Elzė Sakalauskytė, mērga apie 70 metų turinti, gyvenanti kaime ir valsziuje Plokszečių, gubernijoi Suvalkų, paklausta manęs (1896m.), ką ji daro su ugnele, eidama vakare gulti, atsakė ir papasakojo szia ką:

— Ką darysi! imu gražiai apzarstau ugnele pelenais ir perzegnoju sakydama: szventa Gobija, szventa Visija, szventa Agota buk rami ir spakaina. Tos maldelės mane iszmokino Jūzas Adomaitis, isz kaimo Lauciszkių, parapijos, Lukszčių, labai dievotas ir mokintas žmogus. Užzarstau ugnele netik pas savę, bet ir pas kitus. Su ugnele visados reikia gražiai pasielgti. Kaip buvau sluginaitė Briedziūse pas vieną gaspadorių Matijuszą Zukautską, vaikai budavo paims j dantis žarijas ir puczia arba dėgantį pagalį sukineja,

o asz sakau gaspadinei: ugnelė ne piemenė, uždrausk vaikams taip daryti, bet ji atsakydavo: „ką, kvaili vaikai ką jiems daryti“. Paskui dusyk ugnelė iš degancio kakalio į priemenę visa liepsna išėjo, auksytyn pasikėlė, apsvilino varpeles pastogėje kabancias ir vėl sugrįžo nieko tūmyk pikto nepadarius. Kada pasakui perėjau pas kitą gaspadorių už sluginę, nežinia iš ko atsitiko pas senąjį gaspadorių gaisras, sudegė visos triobos, pasiliko tikta stuba, bet pasakui ugnelė pasuko ir ant jos ir ji sudegė.

2. Magdė Rimkunienė iš to paties kaimo Plokszečių paklausta (1897 m.) apie tą patį dalyką šia ką pasakė: „Einant gultį reik užzarstyti ugnelę pelėnais, peržegnoti šventu vandenimi ir pasakyti vardą ugnies: Magieta, Gobieta ir šventa Agota, buk ant vietos, buk rami, tavo ploszezių šventu apdengk,

3. Domeikienė iš Kaimelio 1897 m. pasakė: „Einant gultį reik užzarstyti ugnelę, peržegnoti ir sakyti: šventa Gobieta, buk rami ant vietos. Jei taip padarysi, tai ugnelė neiszeis“.

4. Grigaitienė iš kaimo Raudonėnų, Kauno gubernijos, paklausta apie Gobieta, šia ką papasakojo:

a) Kaip einu gulti, pagal tėvelių patarimą, užzarstau ugnelę ir paszlakszezius grynu vandenėlių peržegnodama sakau: šventa Gobieta, asz tėvę peržegnoju su szezjyra szirdžia, buk rami ir laiminga.

b) Kaip viralas nusilieja ant ugnelės, ar druska iš netyčių ant jos nubyra ir ima spragsėti, sakau: šventa Gobieta, buk pasotinta. — Tėveliai liepė nesigailėti pasotinti ugnelę, sakydami: „nesigailėkit, busit nū ugnelės ramus“. Szimet buvo gaisras pas kaimyną, net mūsų langai įkaito, o tik mus namai neužsidegė.

5. Elzbieta Bendorienė klausinėta vieno mano b. draugo Jasulaiczio, mokintojaus gimnazijos, apie įvairius senovės papročius patį paklausė: „ar žinote vardą ugnies?“ ir patį atsakė: Atsitikus kokioje troboje gaisrai, reikia trissyk apieiti degancią triobą ir sakyti: šventa Gobieta! neplatawok! tada ugnelė susigaubia ir neina toliaus.

6. Būvo kartą du kaimynų gaspadorių. Vienas jų netekęs ugnelės nuėjo parsineszti jos pas kaimyną, bet parsineszęs ją neperžegnojo. Negebiama ugnelė pasiskundė ugnelėi kaimyno ir rįžosi pas ją sugrįžti, kurį pasakė: „Išeidama nesudegink akėczias mano gaspadoriaus, kurios pas tavo gaspadorių, pasieny kabob. — Kaip sakė ugnelė taip ir padarė. Išzeinant jai blyksterė, visas namas sudegė, apart akėczijų kaimyno, kurios laike gaisro brinkt nukrito nū sienos ant žemės ir likosi visai nenžgautos ugnies.

(Pasakojo Paliukaitis iš m. Vilkaviszchio)

Rinkinyje nepažįstamo kuningo B. T., kurį gavau nū kuningo Jauniaus Kazio, radau užrasztą sekanciją dainelę:

Kad asz mažas buvau
Szile ozius ganiau.

Ant kupstelio sėdėdams
Į ozelį veizėdams

Taip savy dainavau:

Tu ozeli jūdbarzdėli

Augk, augk augk,

Dievuks mūsų tavęs

Lauk, lauk, lauk,

Paupele yr pilelė

Kur ugnelė, kaip zvaigzdele

Dieną, naktį smiela;

Ten Ruginis su Žvaginiu

Ozius Dievui smaug.

Po Rugsėjo priesz žiemele

Vesma tėvę jūdbarzdėli

Ant to tat kalnelio,

Vo Ruginis su Žvaginiu

Tavę mūsų ozelėlį

Dievu(=?) garbei brauks.

8. Jei kokiūse namūse 9

pėtnycias iš eilios dūną kepa, tai ugnelė eina iš namų ir uždega jųs.

(Paliukaitis iš m. Vilka viszkio mokintojas).

Petras Kriaucziūnas.

(Iš „Živaja Starina“)

(Pabaiga bus)

Czystyja krauja.

Czystas kraujas tikrina czystą odą. Nėra gražu mo be to. CASCARETS CANDY CATHARTIC iszczystys tau kraują, ir laikys czystą nes iszvaro vią ne czystumą isz kuno. Pradėk imti szładien o iszvarys isz tavo kuno puzkus, dedervines ir kitas dos ligas, nes CASCARETS už 10c tai padao. Gausi visose aptekose su gvarancija 10c. 50c ir 50c.

Naujos knygos.

I. *Ukiszkas kalendorius ant 1898 metų, turinczių 365 dienas, su parodymu oro atmainų pagal szimtmėtinį Kalendorių. Puslapių 40.*

Tilžėje iszėjo taip uzvardytas kalendorius dėl Did. Lietuvos gyventojų su gana menuku turiniu. Lietuvos gyventojai Kalendorių kas metas daugiausiai iszperka, dėlto priderystė Kalendoriaus iszleistojų ir sutaisytojų yra, parupinti naudingų žmonėms skaitymų, kurie atnesztu visokeriopą naudą. Minėtiname kalendoriuje telpa keturios dainelės pirmiaus jau spausdintos laikraszeziūse („Apzvalgoje“). „Szis-tas apie palengvinimą ukininkų padėjimo“, rasztas gana pamokinas žmonėms ukininkus, kaip galima sziušė sukiūšė laikūšė pagerinti ukę ir turėti didesnę naudą, ir keli naudingi pamokinimai su sena statistika pasaulės vieszpaty-czių.

II. *Lietuviszkos Kalendros metui 1898, su daugel gražių abrozų, visai Lietuvai pritin-kanczios ir broliams lietuvinams ant naudos bei pamokslo iszleistos. Prekė 40 Peningų. Tilžėje 1898. Spausta ir iszleista nū Otto v. Mauderode. Puslapių 160 (vokiszkomis raidėmis).*

Szitame kalendoriuje ant pirmos vietos yra paveikslas panaszus į „Kristaus sugavimą“ darže Alyvų, toliaus paprasta kalendariszka dalis su

nuspėjimais oro, Prusų Lietuvos meturgiai, Europos valdonai, saulės ir mėnesio aptemimai, saikai ir kitokios smulkmenos žmonėms reikalingos. Pirm puslapio 41 vėl yra su dažais paveikslas panaszus į „Jokubą pas szulinį“ išz biblijos, ir po jo eina apraszymas ciecoriaus Viliaus I, net su jo lopszio paveikslu, kas dėl mūsų yra visai tuszcziu Straipsnelis „Dėl tėviszkes“ iš lenkų maiszto 1863 m. yra geras, kuriame trumpai parodyta su paveikslėliu, kaip maskolei pakorė lenkų vadą. „Kaip senovei budeliams ejo“ trumputis apraszymas išz 1607 meto, kur budelis turėjo nukirsti du galvažudziū, bet vieną tikt isz penkių kirczių tę nukirto, už ką susirinkusieji įtužo ant budelio už kankinimą ir užpūlę jį patį nužudė. „Narsus kareivis“, trumpas apraszymas isz kaukaziszko gyvenimo vaizdelis. „Tigrų gūlyje“ imta isz „Vienybės“. Geriausiu rasztu yra „Keli pamokinimai prie nūpūlių nudingi“, kur parodyta su paveikslėleis sulauzyti sanariai ir pamokinimas, kaip tokiame atsitikime pasigelbėti neesant gydytojo. „Apie įkrėtimus (mėszlus) naudingas rasztelis dėl ukininkų, „Apie milžimą“, „Apie galvijus“ ir „Naudingi pamokinimai“ yra lygiai nudingi. Kiti rasztpalaikiai be jokios vertės. Isz lietuvių gyvenimo kaipo ir jų darbus nei žodelio Kalendrose nėra. Apgarsinimų yra treczia dalis kalendrų; apgarsinimai idėti į skaitymus, kad geriaus pul-tu į akį skaitytojui ir eitu tok-sai ten ką pirkti. Kalendros tiesa didelės, bet linkui dvasiszko peno lietuviams, yra tuszczios.

III. *Lietuviszkosios Kalendros metui 1898 su jo 365 dišnomis, Musų Lietuvai itropijanczios o visiems mieliems lietuviams ant naudos bei pamokslo lietuviszkai isz-*

leistos nu Holco ir Szerniaus Pasekėjo isz Klaipėdos. Su abrozu ciecoriszkos pamilijos. Prekia 30. Pfg. Publ. 144 (vok. raid.).

Kalendariszka dalis ir kitos smulkmenos yra tos pacios kaip ir „lietuviszkose kalendrose“. Skaitymai skiriasi nu pirmuju su tikėjimiszka konservatyviszka įtampa, ko nėra pirmosiose. Pasinaudojimai ukininkams yra tik tai vienintelis puslapis „Isz namų gapadorystės“ su trimis pamokinimais „Priesz užkimusj kaklą“, „Bliuzganos (pleiskanos)“ ir „Prieprova priesz museles“. Tai visas turinys kalendru.

IV. *Didzioses Evangeliszkos Kalendros ant meto 1898 lietuvninkams broliams ant pasinaudojimo iszleistos nu J. Trauszio, Priekulėje, puslapiu 72 (vok. raid.).*

Szitose didziosiose, nu 72 puslapiu, kalendrose, patalpinta „Ketvirta dalis nusidavimū karo Vokietijos su Prancūzija metu 1870–71“, su didelėms raidėms idant per tai didelės iszveizetu. „Isz Jeruzalės“ apraszymas apie Kristaus kelius, kuriūs lankydami keleiviai isz visos pasaulės, tankiai tarp savęs susipesza. Keletas paveikslų su trumpais apraszymais dabartinių Vokietijos ministru, ir keturi puslapiai naudingų pamokinimū.

Prusų lietuviai turi trejas kalendras, ir nemenkos visos, bet apgailėtina, kad visos su vokiszka tendencija ir lietuviszkos dvasės nei vienose nėra nei krislo. Statraszas grynas vokiszkas, kalba žydiszkas žargonas, vokietys gali geriaus ją suprasti, negu tikras lietuvis. Paveikslan, žodzių nei vienas nesupras, nemokėdamas vokiszka k. t. „vakstube“, „cuktuzė“, „geverbė“ ir tt.

V. *GALYBĖ moksliszkas mėnesinis laikrasztis, iszleidziamas V. Karaliaus 536 S. Paca str. Baltimore, Md.*

Matomai „Kardas“ nusizurėjęs į „Garsą“ pagimde „Galybę“ isz tilpusių rasztų „Karde“. Skaitytojai „Galybės“ nieko naujo neras, o tik tai patį ką „Karde“ kaip tai yra „Garse“ ir „Pasaulėje“. Visas vertumas „Galybės“ tame, kad sudeda į knyga rasztus, kurie yra to verti, kaip tai „Senovės gyventojų liekanos Amerikoje“. Kiti gi rasztai priguli prie lūbinės literaturos.

Laikraszcziai padūda, kad iszėjo naujas laikr. „Dirva“ „Garso“ Co. spaustuvėje, bet mes iki sziolei neturėjom laimės paregėti „Dirvos“.

VI. *Dailidė arba patarmės stalioriams, surinktos isz geriausiu naujuju knygu. Su virszum 120 paisziniu. Antano Dailydės (Tilžeje) 1897. Publ. 104.*

Seni jau lietuvių geidantą ję knygelę parupino „Tėvynės Sargo“ iszleistojai. Toji knygelė pirmu talpinosi „Tėv. Sarge“ ir tapo dabar atskyrūm iszleista. Joje talpinasi naudingi pamokinimai dailidėms (stalioriams) apie visokiūs darbus ir įrankius prigulinczius prie to amato. Kiek vienam amatninkui reikalinga yra pasirupinti įgyti tą knygelę. Knygelė yra paskirstyta į VI skyrius taip: 1. Medega, 2. Padargai (įrankiai), 3. Sudurimas iszdirbinio dalių, 4. Kljavimas medžio ir klijai, 5. Kaip andedama politura mediniams iszdirbiam, 6. Maliava (dažai) ir jos sutaisymas.

VII. *Lietuviai po maskolių jungu. Paraszė Dr. Vilniuje (Tilžeje 1897) 1863. Puslapiu 36.*

Minėtoji knygelė yra atspausa skyriū isz „Ukininko“, apraszanti trumpai bet aiskiai lietuvių vargus po maskolių jungu. Knygelė padalinta į tris skyrius, kur pirmame skyriuje apraszo lietuvius neszanczius politiszka jungą kartu su visais Masko-

lijos pavaldiniais, antrame skyriuje apraszo lietuvių persekiojimą kaipo katalikų, trečiame gi persekiojimą ir spaudimą lietuvių kaipo atskirios tautos. Szitą knygelę verta yra kiekvienam lietuviui perskaityti ir pamatyti maskolių tiesas ir kaipo jas laužo maskoliszki urėdninkai.

VIII. *Visztos ir jų auginimas. Paraszė K. Vilniuje (Tilžeje 1897) 1863 m. Puslapiu 36.*

Szitoji knygelė yra naudinga visiems visztų augintojams, isz kurios gali pasimokinti, kaip galima didesnę naudą isz visztų turėti. Apraszta joje yra nauda isz auginimo naminių paukszczių. Apie veislinės visztas ir jų auginimą, apie pervežimą veislinių visztų, apie visztinyczius, apie kiauszinius ir visztų perėjimą, apie priežiūrą, auginimą ir maistą viszeziukų, apie maistą užaugusių visztų, apie kiauszinius ir apie ligas bei visztų mėszlą.

Lenktynes despotu.

Isz įvairių rasztų, isz žinių padūtų per laikraszczius, isz atsitikimū skriejanczių pasvityje, nors nedidele sparta, vis gi dūdasi patėmyti dimnų ir nemalonių ramumui žmogaus kliuczių lenktynėse grobikų žmonijos visame placziam sviete.

Lenktynės tarp carų, lenktynės tarp karalių ir galiunų, mislyjancziū žmogui atidengia labai placzį dirvą artintis prie klausimo, artintis prie gvildenimo, kūmi yra tos lenktynės sziaudieniszka grobikų? ir kad tos dabartinės lenktynės būtų mums per painios dėl iszgvildenimo, tai mes pasirėdami ant peties istorijos, gana gryną turime paaiszkini- mą, iszėjusi isz po teisingųjų raszėju plunksnos, kas dūda

mums nemažai pasimokinimo, kaip tais lenktynes galėtumem suprasti jeib tikt norėtumem.

Gal skaitytojai pamislijs, „kad tai vis nūlatinai ir tie pats raszinėjimai yra per nūbodus“, — bet gi gvildendami nei žirnių ankszteles tais kliutis, tai vis gi kiekvienam laike, kiekvienu raszto skaitymu, susitinkame su naujoms mislimis, kame tankiai net su pasistebejimu isz tų nezniszkuju grobikų krupezioti turime.

Didziausias grobikų lenktynėsna emanczių lūzdas, yra Europa arba jos vieszpacziai su savo biurokratais; ir tikt pamatykime, koks tai dimnas tų civilizatorių dalinimasis žemės Aprikoje.

Pagal praneszimą New York „Sun“ 1890 mete.

Portugalija, kada gi reprezentantai europėjiszka vieszpatysezių 1876 m. susirinko į Brukselią, tad jį turėjo jau Aprikoje daugiaus užgrėbtos žemės negu kitos vieszpatystės. Apart Madeira, Cap Verde salų, salų St. Thome ir Principe sodybos, Portugalijos apgloboje buvo 310,000 ketvirtainių mylių, Angolei ir 300,000 tokių pat mylių Mozambiquei. Pratensijos prie tų placziju plotų, buvo tikt nominaliszkos, gyventojai tų plotų, pripazino Portugalijai virszenybę tikt ant tulų jūstų saulėtekio ir saulėleidžio pakraszcziuose. Toliaus „Sun“ apreiszkia — jeigu randas Lizbonoi priims traktatą padalinimo užmanyta per Angliją, tai apturės daugiau žemės, negu turėjo ik 1876 m., norint ir netiek priguli, ta ant Portugalijos rando viltingo pripazinimo.

Prietelingoji, mat, Dideji Britanija, pripazino tada, kad Portugalija turi tiesas pasisavinimo 2,316 ketvirtainių mylių Gvinejoi, prie salų Bissagos, prie 160,000 ketvirtainių mylių Angolei, ir prie senesniųjų 300,000 ketvirtainių my-

liū Mozambique, kartu abel
nai pripažinta Portugalijai teritorija portugalizska Aprikoje su 774,793 ketvirtainėms myliomis, o pirmiaus Portugalija gimdė pretensijas tikt prie 612,217 mylių.

Mete-gi 1876, po Portugalijai buvo Prancuzija antroji vieszpatystė laikanti užgrobus didžiausį plotą žemės tamsioje Aprikos dalyje. Prancuzija turėjo savo nagūse Algeriją, Senagambiją ir Gaboon su sala Reunion, ir dales nekurių mažų salų; abelnai 283,450 ketvirtainių mylių; tai-gi mažiaus už Portugaliją 491,343.

Nū meto 1876, padidino Algeriją, iszplėtojo gana placziai Senagambiją ir Gaboon, dasigavo Tunisą, Madagascara ir Sahara, vienkart jūstą prie pakraszczių auksinių.

Pagal tiesą, rubežiai Sahara roje, Sudane ir Senagambijoi nebuvo pažymėtais; bet prapensijos tapo pripažintos, ir tokiu budu jau Prancuzija prisimezgas prie 2,300,248 ketvirtainių mylių, ir esti didžiausia europėjiszka vieszpatystė Aprikoje, nors tie plotai ne taip yra vaisingais.

Nemažius silpnėsnės lenktynės isigrobimo Aprikon ir *angliszkųjų kolionijų*, kurių 1876 mete buvo plotas tikt 279,165 ketvirtainių mylių, kolionijos Cape, apielinkės Natal ir kolionijos pakraszcziūse sauleleidžio ant salos Mauritius.

Nū to laiko, Didėji Britanija praplėtojo savo vadinamas kolionijas sauleleidžio pakraszcziūse, padaugino kolionijas prigulmės prie Cape, sutvėrė kompanija taip vadinamą „Royal Niger“ ir pietines aprikoniszkas kolionijas, isigriebė į Sansibarą, Socotrą, pakraszczius Somalijos, ir kartu apimta glėbyn 400,000 ketvirtainių mylių.

Ir jau mete 1890, Didėji Britanija skaito savo valdybas Aprikoje ant, 1,909,445 ket-

virtainių mylių.

Trecioji lenktyniszka vieszpatystė Aprikoje yra Vokietija, kuri 1876 mete, neturėjo Aprikoje nė vieną pėdą žemės, o jau 1890 m., apsukus buvo nei ilgas žaltys 1,035,720 ketvirtainių mylių, ir taip: Togo 7,720 mylių; Kamerune 163,000 pietsaulėleidinėje Aprikoje 385,000 myl. rytinėje Aprikoje 450,000 mylių ketvirtainių; ir tą viską apgrobė bėgyje kelių mėnesių 1884 mete prie pagelbos Bismarkio.

Italija, teipos gi kaip europėjiszka vieszpatystė priekabės prie Aprikos nenumarių. Teisybė, 1864 mete turėjus savo stotes Assabijoi ant raudonųjų jurių, bet legalizškai igijo jais net 1880 m., ir 1890 m. jau pagimdė priekabę prie 360,000 ketvirtainių mylių, isz kurių 305,000 esti Abissinijoi.

Italija-gi susirovus su Abissinija 1895 m., baisingai iszpjovė Aprikoje savo žmones, kad jau pabaigoje ir armijos pulkai szaukė „*nenorim eiti į Abissiniją, norim pakajaus!*“ ir besiveržiant prie lenktynių grobikiszku, prakiszzo karę, suelppinant gyventojus.

Vienas, raszcjas žiurėdams į lenktynes grobikų sziais zodžiais prasitarė: „Temyjant ant to, kas atsitiko szifse paskutiniūse laikūse su Aprika, drasiai galima sakyti, kad už 50 metų, neliks nei viena ten vieszpatystė, kurioje kad patys Aprikos žmonės valdyšis.“

Nors su nesmagumu skaitant lenktynes grobikų, iszlaistymą nekaltu kraujo pavaldinių žmonių beveik visose vieszpatystėse, iszskerdimą prazydusios jaunūmenės sviete, apilenkiant keturnetinę skerdynę Ispanijos su Kubą ilgame raszyme, taip-gi Turkija su Graikija ir kitas placzias skerdynes, prisiartinti turime prie sziaurines polytikos, vėla naujų Europos lenktynėna einant užgrobinų.

Kad sziamė paskutiniame

laike Vokietija taip begėdiszkai, kaip vilkas į roges rangosi į Kiniją, tai reikia isz pamišlyjimo net ir pezciais patraukti.

Vokietijos galvocziai, budami tartum lapės gudrume, jie tyezioms gal nusiuntė į Kiniją du savo misijonorius provincijon Shantung, miestan Ku Yeh; ir reikia suprasti, kad misijonieriai per kiniezczius neprasyti, o tiems isz nekantrumo, prisiėjo neprasytus svezczius nugalabinti ir jų namą sugrianti. Mat, valdzia kiniszka, galvažudzius kad ir nubaudė, bet tūmi Vokietijos godumo ant kiniszku turtų nepasotino; taip lygiai, kaip senovėje lietuvų apsikriksztijimai kryziokų nenuramino; ir regima, kad Vokietijos kardas tūjaus pasiekė salą Kiao Chou, kur ir savo erelį ant paparezių paplėtojo; sztai ezion ir civilizacijos gėda, nes be apeigų savo papartį iszkėle, o Kinų nuplėszė, ir ten užėmė tris prielplaukas su tvirtynėmis, norėdami pasisavinti turtingiausę Kinijos provinciją, Kiao Chou.

Toliaus-gi Vokietija, jau vėla reikalauja nū Kinų už misijonorius 600,000 taelių, taip-gi nužudimo žmogžudzių, apmokėjimo kasztų už laivynės laikymą ir pramitimą Kinijoi.

Ant tokio pasidrašinimo Vokietijos temydamos Maskolija, Prancuzija ir Anglija, tos vėla siunczia savo laivus pakraszcztėna Kinijos, idant ramėi lenktynėna einant, užgrėbti nepajiegianczios Kinijos apsiginti, plotus žemės su miestais.

Kinija, susilaukus-gi neprasytųjų svezczių, kūmi jūs iszprasyti nepajiegdama, budama kariszkame apgulime, szaukėsi tarptautiszko nusprendimo tų reikalų, pas Hollandiją ir Belgiją.

Vokietija dėlei sudrutinimo savo pajiegų, siunczia Kinijon dą 20,000 kariumenės, siunczia

ciecorius Wilhelmas II, ten savo brolij Henriką, kurį kataliki vyskupai, Stablewskis ir Kopp, laimino leidziantės ant Kinų galvos; popiezius liepia Vokietijos katalikams paremti parlamente reikalaviną Wilhelmo II, idant padidinti kasztus ant laivynės.

Sztai tau ir du misijonieriai!...

Isz visko, kas mums per laikraszczius esti praneszama, tai matoma kad Europos vieszpacziai kaip ereliai nori nekaltą pauksztelį su nagais savo, Kiniją sudraskyti, nes apsiginti Kinija neturi spekų.

Pažystamas Trupinėlio.
(Pabaiga bus)

Isz praeites.
2000 m. — 1887 m.

per
Edvarda Belamy

Lietuviszkai iszgulė Sunis K.
(Tasa.)

SKIRSNYS XIV.

Per isztisą dieną smarkiai lijo ir ant gatvių turėjo buti labai szlape. Nors publiszka restauracija nepertoli buvo, mislyjau vienok, kad mano szejiminkai nenorės eiti per tokį orą. Nemažai todėl nusi-dyvyjau, kada pietų laike moters atejo apsirergusios, let be kaliosų ir be lietsargio.

Mano abejojimas isziaszki-no, kada iszėjom ant gatvės. Visi szalitakiai sausi buvo, o kada pakėliau augsztyn galvą, pamacziau kad yra pridengti tam tikru stogeliu. Ant kam-pų gatvių buvo pertiesti lengvi tilteliai taip pat stogeliu pridengti. Ejau szale Editos, kuriai labai patiko mano pasakojimas, kad mano laikūse tiktai tas galėjo iszeiti laukan prie tokio oro, kuris turėjo lietsargį, kalioszius ir sziltus rubus.

— Tai stogelių ant szalita-kių visai nebuvo? — užklause

Edita.

— Buvo, bet nevisur; tikta ties nekuriams namais.

Atsakė tada Edita, kad visam mieste toki stogeliai pritaistyti, ir kad laike giedros jās atima. Nemažai dyvijosi, kad dargana galėjo turēt tiek galės, kad sustabdydavo ųeimyniškus pasilinksminimus.

D-ras Leete, kuris ėjo pirma mudviejū, išgirdęs kiek iš mudviejū kalbos, atsisuko ir tarė, kad mano laikū žmonės turėjo nemažai pelno iš darganos, kadangi kožną metą šimtais tukstancijū lietsargijū sunaudodavo gyventojai tik vieno miesto, o šiadien vieno dėl visū užtenka.

Po jo atsiliepė Edita.

— Lietsargis iš Tamistos laikū yra geriausiu paveikslu, kurį mums tėvas perstato, kaip jus laikū žmonės tikta kožnas dėl savės gyvenimo. Galerijoj paveikslū yra vienas gana didelis, kuris perstato minia žmoniū XIX amžiaus, esancijū darganoje po atviru dangumi; kožnas iš tū laiko lietsargi ant savės ir savo pačios, lie-damas laszus ant savo susiedo; tėvas mislyja, kad tai yra satyra, kad išjūkti jusū laikū žmones.

Su mumis sykiu ėjo daugelis žmoniū į milžinišką namą. Per stogelį negalėjau pamatyti iš lauko to namo, bet jei ir iš lauko taip puikiai papūštas, kaip viduryje, tai labai gražiai turi išrodyti.

Užlipome trepais ir pasijutom ilgam karidoriuje, į kurį išėjo daugybė durijū. Ties vienomis pamaciau paraszą mano ųeimnininko. Per tais ėjome. Buvo tai puikiai išpūštas ruimas ir viduryje stalielis dėl keturiū ypatū pataisytas. Langai į kiemą išėjo; vandentryškis augštai trizsko, girdėt buvo atgarsis liuksmos muzikos.

— Išrodo, kad Tamistos czion esate kaip namieje... — isztariau, kada atsisėdome prie

stalo ir kada dr. Leete spustelėjo knypkutį, paszaukdamas tarną.

— Taip ir yra, tikta ta dalis mus namo gyvenimo yra kiek atokiau. Kožna ųeimyna mūsų dalies, už maža mokesti, tur czion dėl savės pokambari. Dėl svėcijū ir pavieniū yra ruimai vīrsziau szijū. Kada norime czion pietus valgyti, dūdame apie tai žinę iš vakaro, ir užpraszome valgius pagal suraszą, laikraszcziūse talpinamą. Pietus gal but prasti ir labai puikus, pagal kožno norą, bet visad pigiau atsieina ir yra geriau padaryta negu mes patys namieje išverdame. Mes labai daug rupinamės pagerinimu maisto, ir Tamista pamatysi, kad daug tame nužengėm pryszakyn... Aszaros veržiasi iš mano akiū, kada pamislyju apie netikusį jusū laikū draugijos surėdymą, ir kada statau prieš savo akis, kokį gyvenimą turėjo vargūliai, kurie ne tik gerai, bet ir ko prasziau neturėjo ką pavalgyti.

— Tame dalyke nerasi turbūt tarp mus prieszininkū.

Toj valandoje pasirodė ruime tarnas, jaunikaitis gražus, apsiredęs į uniformą. Su žingeidumu žiurėjau ant jo, nes pirmą sykį pasitaikė mą pamatyti tarną, eilėse pramonės armijos tarnaujantį. Jau iš viso, ką iki sziol girdėjau, turėjau pamislyti, kad tas jaunikaitis yra augšto apszvietimo, ir kad kaip tame, taip ir visame savo patarnavime yra lygus visiems, ir tiems kuriems patarnauja. Matyt buvo, kad apsiėjimas tarpsaviszkas nei kiek neužgėdino nei vieno.

D-ras Leete atsikreipė į jaunikaitį ir, kaip pasitinka į sau lygū snekėti, isztarė apie reikalą. Jaunikaitis be jokio nusizeminimo iszklausė jo ir iszėjo iszpildyti reikalą. Jisai labai mą iszrodė ant kareivio, tikta kareivio nepildanczio kareiviszką tarnystą.

(Toliaus bus.)

Nuo Redakeijos.

M. Z. Boston, Mass. Ju atsakymą „Garsui“ netalpinsime, nes tokioje formoje negalima, o pataisyti jo taip gi negalima. Abelnai, nei vieno atsiliepinio „Garsui“ daugiau netalpinsime.

Dr. stei D. L. K. Vytauto Boston, Mass. Talpinti vardus visū aukautojū ant Lattimerio skerdynės, nėra reikalo. Tas jau suteikia garbę visiems aukautojams, kad Bostono lietuviai lygiai atjauczia tą reikalą kaip ir kit.

Jeigu jūtiesi, kad tavo, imk vieną CASCA RETS, o iszgydys tavo, už 10 ir 2c.

Didelis Balius!

New Britain, Conn.

Lietuviszka jaunūmenė rengia puikū pasilinksminimą Subatos vakare 19 Vasarij (February) 1898 m. ant Turn Hall, ant kurio užpraszome vietinius kaip ir iš aplinkinių miestelijū lietuvius ir lietuvaites atsilankyti. Muzika bus kūgeriausia ir grajys lietuviszkus szokius. Prasidės nu 7-tos valandos vakare ir trauksis iki pusnakcziai.

Įzenga tik 25 ct. (moterims įzengimas dovanai).

Užpraszome visus

Komitetas.

Pamėgk dėzūt CASCA RETS už 10c, o pūriausia sutaisytoja plaucziū ir visū viduriū.

Pajieszkojimai.

Asz Adomas Kelpszas isz Mahanoy City, Pa. pajieszkau savo draugū Antano Timkaus kuris iszvažiavo isz Mahanous Balandzio mėnesyje. Ne didelio augumo, 28 metų, pa-eina isz Kauno gubernijos Raseinių pavieto, valseziaus Kaltinenū, sodos Laukiunū. Kas ką žinotumėte apie jį, malonėkite dūti žinę po tokiu adr.:

Adam Kelpsz
1237 E. Pine str.
Mahanoy City, Pa.

Balius ir Koncertas

Mildos Giesminiūku Draugystės po vadovyste L. Eremino bus laikomas Subatoje, 19 Vasario 1898 metė, svetainėje P. Kryvaczio, 213 Forsyth str. New York. Latvijū Giesminiūku draugystė ims dalyvumą atlaikyme koncerto, Prasidės 8 adyna vakare. Įzenga už dyka. Hat čekę vyrams 15 c. Moterims dykai. Melingai užpraszo Komitetas.

Didžiauses Balius

Lietuviszkos parapijos Philadelphia, po vardu szv. Antano, atsilikys 21 mą dieną Vasario 1898 m., prasidės ant 8 adynos vakare ir trauksis iki 5-tos ryto, bus laikomas Pensylvanijos salėje po num. 733 Christian str., įėjimas vyrai su motere 25 c.

Bus puikiausia muzika, pirmo skyriaus, muzikantai grajys visokius szokius ir dėlto užpraszome visus lietuvius ir lietuvaites kaip vietinius taip ir aplinkinius atsilankyti. Nepamirszkite! nes yra szis paskutinis balius ant užgavėniū. Visi bus kūgražiausei priimti Komitetas

Veterinoras.

Dr. Frank Żurinskis

Nesenei pribuvęs isz Lietuvos, kuris isz gydo visokias ligas arklijū, kaip ir kitū visū gyvūlijū; kaip tai patrukimus, geležonis [pažandes] ir užlaikymą viduriū, sutinimą ir t. t.

Gydo visokias gyvūlijū ligas.

Dr. Fr. Żurinskas,

[P. O. Box 1119] 207 E. Main str.
PLYMOUTH, PA.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS

Jurgis Stepanavicze

Geriausias rubū siuvėjas; siuva visokius rubus kūgeriausiai ir už pigiause prekę ir didžiauseme iszsirinkime pagal norą visokiū cėikiū, kad jau niekur tokios pigios nerasi.

Teipgi senus rubus perdirba ant naujū. Jo antraszas:

J. Stepanavicze

No 64 Eno str. PLYMOUTH, PA.

